

Reportage

Ergonomisch sla telen op mobiele goten

De West-Vlaamse teler Bert Depoortere heeft een passie voor de sla-teelt. Na heel wat overleg, koos hij er samen met zijn vrouw Evelien voor om het bedrijf uit te breiden met een mobielegotensysteem. De grondteelt bleef behouden om wat afwisseling te hebben in het werk én voor de risicospreiding.

Vlak bij de E403 ligt het bedrijf van Bert Depoortere en Evelien Vandewaetere. Wie tijdens de koude winteravonden op de autostrade van Brugge richting Roeselare rijdt, ziet van ver het prachtige bedrijf staan.

Alles begon in 2008 toen Bert besloot om los van zijn vader Antoon een nieuwe vestiging uit te bouwen aan de overkant van het ouderlijke bedrijf. Hij bouwde een serre van 15.000 m² voor een jaarrondteelt van sla in de grond. In april 2009 werden de eerste kroppen geoogst. Naast de jaarrondteelt van sla teelde Bert nog 1 ha winterprei. Dat zorgde voor afwisseling qua teelt en voor voldoende werk tijdens de tragere groeiperiode van de kropsla.

Adviseurs raadden aan uit te breiden met sla op hydrocultuur

Bert en Evelien ontwikkelden een echte passie voor de sla-teelt en wilden hierin graag uitbreiden. Gezien hun nog jonge leeftijd, was het aangaan van een lening nog goed mogelijk, en

stelden ze deze beslissing best niet veel langer uit. Om hun droom vorm te geven, gingen ze eerst te rade bij verschillende instanties. "Want eenmaal je een investering doet voor een bepaalde teelt, ben je er voor een hele tijd aan gebonden" verduidelijkt Bert. "Adviseurs raadden ons sterk af om uit te breiden in de grondteelt. Niet alleen worden de residunormen strenger, het is ook een groot vraagteken welke mogelijkheden er op lange termijn nog zullen zijn om de grond te ontsmetten. *Fusarium*, die in Nederland en België steeds meer opduikt en grondgebonden is, vormt een reëel risico."

Bert Depoortere: "Je goed laten informeren vooraleer beslissingen te nemen, is van groot belang bij dergelijke investeringen."

Uitbreiden in de preiteelt was voor Bert geen optie: "De korte winterteelt was niet rendabel voor ons bedrijf. Hierdoor besloten we om te stoppen met de preiteelt en het bedrijf verder uit te breiden met hydroteelt van sla."

Bert en Evelien kozen voor het mobielegotensysteem

Zodra Bert wist dat uitbreiden in de grondteelt geen optie was, keek hij uit naar mogelijkheden voor de grondloze teelt. Het koppel bezocht verschillende bedrijven om een praktisch inzicht te krijgen in de verschillende teeltsystemen. "Je goed laten informeren vooraleer beslissingen te nemen, is van groot belang bij dergelijke investeringen," beklemtoont Bert. Zijn voorkeur ging uiteindelijk uit naar het mobielegotensysteem (MGS).

"De bouw verliep heel vlot. In februari - maart 2016 werd de serreconstructie van 12.000 m² neergepoot en in april konden we al beginnen met de inrichting van de serre: lampen, schermdoeken, verwarmingsinstallatie, waterdoseringsinstallatie ..." Pas hierna werd het gotensysteem geïnstalleerd. Alles staat namelijk zo dicht op elkaar dat er geen ruimte meer is om ertussen te gaan. De beuken van de serre zijn 12 m breed (drie overbrugde 4 m-kappen en de goten zijn 11,8 m lang). Weinig ruimte gaat verloren.

Telen op MGS is ergonomisch een grote sprong vooruit

Nu al merkt Bert de voordelen van het MGS: "Ergonomisch is dit een grote sprong vooruit ten opzichte van de grondteelt. Alles kan namelijk rechtstaand gebeuren en heel wat werk is geautomatiseerd. Zo gebeurt het verplanten met een robot, maar ik kijk wel na of alle planten van goede kwaliteit zijn. Te kleine planten of tricolores waar maar twee plantjes inzitten, halen we er met de hand uit." De goten worden via computerinstellingen vooruitgeschoven en uit elkaar geschoven, zodat de planten niet belemmerd worden tijdens de groei en de ruimte toch optimaal benut blijft. Bij de oogst schuiven de goten uit het systeem en worden ze via een transportband naar de oogsttafel gebracht. Na de oogst worden de goten automatisch gewassen in de wasinstallatie, vooraleer ze achteraan opnieuw worden opgeplant.

De sla groeit sneller in hydrocultuur dan in de grond. Dat komt vooral doordat er kunstmatig wordt belicht en warmer wordt geteeld dan in de grondteelt. "Tijdens de winterperiode is de minimumtemperatuur 's nachts 8°C, overdag stoken we naar 12°C. Het water mag namelijk niet te koud worden, anders vergroot de kans op *Pythium*. Bij grondteelt wordt alleen gestookt om de serre vorstvrij te houden."

Een keerzijde van de medaille is dat hydroteelt meer energie opslorpt dan grondteelt.

Bert Depoortere en Evelien Vandewaetere ontwikkelden een echte passie voor de sla-teelt.

Een goot met oogstklare sla wordt via een transportband naar de oogsttafel gebracht. Na het oogsten worden de goten automatisch gewassen.

Door de hogere temperatuur lopen de stookkosten flink op. Ook het elektriciteitsverbruik is hoog, hoofdzakelijk door de kunstmatige belichting.

Mikken op twee markten garandeert risicospreiding

“De combinatie grondteelt – hydroteelt zorgt voor een risicospreiding”, stelt Bert. “We mikken immers op twee markten. In de grondteelt streven we vooral naar de grote, zware kropsla voor de binnenlandse markt. Op MGS telen we meer voor de grootwarenhuizen, die genoeg nemen met kleinere kropsen.”

Bert Depoortere: “De combinatie grondteelt – hydroteelt zorgt voor een risicospreiding.”

Typisch voor de sla in hydrocultuur is de vermarkting met perspot. Wegsnijden van een krans onderste bladeren, waarbij meteen geel of rot blad wordt verwijderd, is bij een perspot niet zo eenvoudig. Verwijderen van slecht onderblad kan nog alleen door het weg te plukken met de vingers, waardoor het oogsten meer tijd vraagt. In beide teelten willen Bert en Evelien residuarm telen.

Lagere aankooprijds gaf de doorslag bij de keuze voor SON-T

Tijdens de ontwerpfase van de serre zijn heel wat beslissingen nodig, onder andere over het type belichting: SON-T of led? Leds verbruiken minder energie dan SON-T-lampen, maar zijn in aankoop een heel stuk duurder. Ook geven leds minder stralingswarmte af, waardoor er meer moet worden gestookt. Uiteindelijk

kozen Bert en Evelien voor SON-T-belichting, vooral vanwege de lagere aankooprijds.

Bert: “In deze periode van het jaar belichten we ’s morgens van 5.00 tot 11.00 uur en in de namiddag van 14.30 tot 20.00 uur, afhankelijk van de hoeveelheid natuurlijk licht overdag.”

Afzet geregeld met de REO Veiling

Dergelijke investeringen kunnen alleen rendabel zijn als de slaprijs voldoende hoog is. De laatste tijd is dat helemaal niet vanzelfsprekend. Wellicht is het dan nodig om voldoende de markt te verkennen, om na te gaan of afzet tegen een goede prijs mogelijk is? Bert bevestigt dat en verduidelijkt: “De liefde voor de teelt was de meest bepalende factor om uit te breiden, maar daarnaast hebben Evelien en ik in samenwerking met de REO Veiling gekeken of er een afzet mogelijk zou zijn voor ons product. De verkoop verloopt dan ook via hen. We zijn de REO Veiling dankbaar voor hun ondersteuning op vlak van commercialisatie.”

Ondanks de lagere prijsvorming van de laatste jaren, wordt het eisenpakket steeds strenger. Bert: “Hoewel het aantal afnemers daalt, stelt iedere afnemer steeds meer eisen. De maximale residuwaarden dalen en steeds opnieuw duiken er nieuwe stoffen op met een grenswaarde. Los van de grenswaarden is het nog altijd onze taak om een gezond product te telen. In de hydroteelt hebben we het voordeel dat we het aantal gewasbeschermingsmiddelen hebben kunnen reduceren van zeven naar drie. Via de vooroogstcontrole wordt nagegaan of de grenswaarden die de afnemers eisen worden gerespecteerd.”

Hopen dat het areaal hydro niet explodeert

De toekomst is altijd een onbekend gegeven. Maar laten we even dromen: is er een verdere uitbreiding van de hydroteelt mogelijk op jullie bedrijf? Bert: “Dat weet niemand op dit moment. Als er een uitbreiding zou komen, dan moet de grondteelt weg. Maar dat is nu zeker niet aan de orde. De afwisseling tussen grondteelt en hydroteelt past hiervoor te goed in onze bedrijfsvisie.”

Ieder jaar zijn er telers die stoppen met hun sla-teelt. Kleine bedrijven met grondteelt verdwijnen en her en der komen er grote hydrosla-bedrijven bij. “Toch zie ik de grondteelt zeker ook stand houden. Het areaal zal misschien nog wat dalen en hydro zal nog iets groeien, maar de consument zal volgens mij altijd graag z’n grote zware kropsla uit de grond willen blijven kopen. En toch hoop ik dat het areaal hydro niet explodeert, want dat zou geen gunstig effect hebben op de prijs en is dus voor geen enkel bedrijf een goede zaak.”

De beste raad die Bert kan meegeven aan telers die denken aan een mogelijke uitbreiding is: “Bezint eer ge begint! En zorg vooral dat je heel goed geïnformeerd bent. Pas dan kan je een goede beslissing voor je bedrijf nemen.”

Bert en Evelien, bedankt voor de gastvrijheid en de ontvangst. We wensen jullie veel succes met het nieuwe bedrijf.

S. Verhelst & P. Bleyaert

Inagro, Rumbeke-Beitem